

I forbindelse med det her forslag om, at også de mennesker, der er på kontanthjælp, skal have ret til ferie, er det for mig åbenlyst, hvad »Mennesket frem for systemet« betyder. Det betyder, at kontanthjælpsmodtagere ligesom andre skal have ret til et familieliv og herunder have ret til i perioder ikke at stå til rådighed for aktivering eller andre krav fra systemet til, hvordan de skal tilrettelægge deres hverdag.

Det er bl.a. fra beskæftigelsesministeren blevet sagt, at kontanthjælpsmodtagere jo bare kan tage mobiltelefonen med i sommerhuset eller i campingvognen. Til det vil jeg bare sige, at der er tale om en noget nedladende holdning til hverdagen som kontanthjælpsmodtager.

For det første kræver det, at man overhovedet har en mobiltelefon, hvilket ikke alle har, men nok så vigtigt: Prøv at forestille jer situationen, at familien langt om længe har fået sparet sammen til at tage 14 dage af sted hos moster Anna i Jylland, og børnene glæder sig, men på feriens anden dag ringer telefonen, og far eller mor er nødt til at tage hjem for at starte i aktivering dagen efter. Det var så den ferie, og familien får endnu et knæk.

Endelig kan jeg ikke lade være at undre mig over, at systemet dekretterer udrejseforbud for kontanthjælpsmodtagere. Campingferien eller moster Anna kunne jo godt bo i Sverige, i Skåne, og en billig charterferie til Spanien kunne heller ikke være udelukket. Det virker mest af alt som en sidestilling af kontanthjælpsmodtagere med personer, der står anklaget for alvorlige forbrydelser. Men jeg har kunnet forstå på argumentationen her i dag, at det egentlig mest skyldes, at man vil forhindre kontanthjælpsmodtagere af udenlandsk herkomst i at kunne besøge deres familier, hvis de ellers havde haft mulighed for at spare op til det.

Det er ikke så få mennesker, vi snakker om, som på den ene eller anden måde bliver klempt af en manglende ret til ferie. Ifølge Danmarks Statistik var der i 2000 173.000 personer på passiv kontanthjælp, hvoraf knap 70.000 havde børn under 18 år. Så det er altså mange børn, der bliver berørt af det her. Dertil kommer dem, der er i aktivering i en kortere eller længere tid af året. Selv de, der er konstant aktiveret, har ikke ret til 5 ugers ferie om året.

Enhedslistens forslag går ud på at løse ferieproblemet, så det helt enkelt bliver en ret for kontanthjælpsmodtagerne på linje med arbejdsløse på dagpenge, sådan at de får 5 ugers ferie om året, hvor de ikke skal stå til rådighed for sy-

stemet. Og det mener vi godt systemet kan bære.

Også den anden del af forslaget er i og for sig enkel nok. Sagen er jo, at de mennesker, der går fra kontanthjælp til et ordinært arbejde, risikerer at mangle penge til at afholde ferie året efter. Her går forslaget ud på, at kontanthjælpsmodtageren på linje med reglerne for dagpengemodtagere får mulighed for en form for feriepenge til at dække feriepengehullet.

Kl. 17.20

Vi håber på bl.a. gennem udvalgsarbejdet at få taget nogle konkrete skridt, der sætter mennesket før systemet, når det handler om kontanthjælpsmodtageres ret til at holde ferie.

Jeg vil så sige tak til SF, der godt nok ikke kan være til stede, men har givet udtryk for, at de støtter forslaget, og så for imødekommenheden fra Det Radikale Venstre.

Jeg kan så konstatere, at de udsagn, der har været i pressen i sommerferieperioden fra Dansk Folkeparti om, at partiet godt kunne se fornuften i, at man skulle kunne tage med sin mand på ferie, selv om man var på kontanthjælp, ikke holdt, når det kom til stykket – det kunne jeg forstå på hr. Bent Bøgsted – så det vil jeg ikke rigtig takke for.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 39:

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af kommunernes ret til at fradrage i kontanthjælpen.

Af Søren Søndergaard (EL) og Line Barfod (EL). (Fremsat 19/11 2002).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Beslutningsforslaget går ud på, at Folketinget pålægger regeringen at fremsætte lovforslag, der afskaffer kommunernes ret til at nedsætte eller fratage kontanthjælpen for personer, der udebliver fra et aktiveringsforløb.

Det fremgår af bemærkningerne, at kommunerne har ret til at nedsætte kontanthjælpen for aktiverede kontanthjælpsmodtagere, der udebliver fra aktivering, jf. §§ 39 og 40 i lov om aktiv socialpolitik. Kommunerne reducerer således hjælpen forholdsmæssigt svarende til det antal timer, som den pågældende er udeblevet, og kan i særlige tilfælde helt fratage modtageren kontanthjælpen.

Det skal understreges, at det fravær, der medfører reduktion af hjælpen, alene omfatter fravær uden rimelig grund. Fravær på grund af sygdom betyder ikke reduktion af hjælpen.

Forslaget vil ud fra forslagsstillernes betragtning om, at kontanthjælpen er at betragte som et mindste forsørgelsesgrundlag, ophæve kommunernes ret til at trække i ydelsen, således at en kontanthjælpsmodtager får det samme, uanset om han dukker op i beskæftigelsesfremmende tilbud eller ej.

Der ligger flere ting i begrebet beskæftigelsesfremmende foranstaltninger og aktivering.

F.eks. er det tilstræbt, at sådanne foranstaltninger oftest tilrettelægges, så de ligner et almindeligt arbejde, og ganske som på almindelige arbejdspladser betyder det, at det naturligvis ikke kan være lige meget, om man møder op eller ej.

Desuden indgår rådighedsafprøvning i fremmødet. Det skal afprøves, om de pågældende er stabile, eller om de er så ustabile, at de ikke kan siges at stå til rådighed for et almindeligt arbejde. Endelig ligger der i sådanne foranstaltninger, at de skal gøre kontanthjælpsmodtagere klar til arbejdslivet, og i arbejdslivet præmieres ustabilitet ikke.

Endelig kan det nævnes, at den, der ikke selv kan ernære sig eller sine, og hvis forsørgelse ikke påhviler nogen anden, i medfør af grundlovens § 75, stk. 2, er berettiget til hjælp af det offentlige, dog mod at underkaste sig de forpligtelser, som loven herom påbyder. Og det er helt i overensstemmelse med grundloven, at personer, der ikke overholder pligten til aktivering m.v., får reduceret deres ydelser.

Jeg er ikke gået nærmere ind i det talmateriale, som forslagsstillerne præsenterer i bemærkningerne til forslaget. Det er ikke alene, fordi det er svært at se, hvad tallene dækker over, men jeg mener, det er uden betydning, når kontanthjælpsmodtagere jo netop kan forhindre en nedgang i ydelsen ved at passe deres ting, som de skal.

Jeg bemærker dog, at det niveau, som forslagsstillerne fra Enhedslisten betragter som mindste leveniveau, inkluderer en bil og hermed månedlige transportudgifter på 2.900 kr. til en parfamilie med et barn og i øvrigt ligger langt over de rådighedsbeløb, som mange, der er i arbejde, har.

Regeringen skal derfor indstille, at forslaget forkastes.

Kl. 17.25

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Ministeren talte om, at aktiveringsprojekter skulle gøre folk klar til arbejdslivet.

Jeg havde på et tidspunkt en klient, der havde været selvstændig i 30 år, og så var hans virksomhed gået konkurs, fordi de, han leverede til, ikke havde betalt. Han blev sendt i aktivering, hvis eneste indhold var, at han skulle lære at stå op om morgenen og blive klar til arbejdslivet. Er det dét, ministeren mener, når han siger, at det er meget vigtigt, at folk møder på arbejdet hver dag? Jeg kan altså godt forstå, hvis nogle aktiverede har meget svært ved at se meningen med det.

Det andet er så, at der jo er en del, som bliver aktiveret, fordi man ikke vil give dem pension, og som skal igennem den ene aktivering og arbejdsprøvning efter den anden, selv om de reelt er så nedslidte, at de ikke kan klare det. Nogle af dem kan næsten ikke slæbe sig på arbejde.

Mener ministeren så, at de hver morgen skal sørge for at slæbe sig op og hen til deres læge og få en lægeerklæring på, at de er syge, for ikke at risikere at blive trukket i kontanthjælpen? Er det det, ministeren mener, vi skal have som system, som det er i dag? Eller skulle man behandle folk lidt mere anstændigt?

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg synes, det er et meget naturligt og rimeligt krav, man stiller, at de mennesker, der er på kontanthjælp, en midlertidig ydelse, står til rådigh-

hed, og at de møder frem til de aktiveringsprojekter, de job eller andet, de måtte få tilbudt.

Jeg kan ikke se, vi gør nogen en tjeneste ved at friholde dem fra de pligter, som i øvrigt gælder for alle andre, nemlig at kommer man ikke til tiden på sin arbejdsplads, ja, så medfører det naturligvis, at man ikke får løn for den time eller den dag eller andet, hvor man uden gyldig grund udebliver fra sit arbejde.

Det er en mærkelig indstilling til mennesker, at man vil prøve at beskytte dem mod at blive indlevet i og tilpasset de regler, som gælder for det her samfund i øvrigt, og jeg har meget vanskeligt ved at se, hvad det er, Enhedslisten prøver at opnå med de her ting.

For så vidt angår de projekter, som folk skal ud i, skal der jo, som jeg sagde under en tidligere debat under et af de mange forslag, være et perspektiv i den aktivering, som mennesker skal ud i, der skal være et formål med det, og der er selvfølgelig ikke noget formål i at tvinge et menneske, der har været 30 år på arbejdsmarkedet og har haft sin egen virksomhed og formentlig har arbejdet 14 timer hver eneste dag, til at skulle lære at stå op om morgenen. Det er jo totalt latterligt, og det er jo ikke sådan nogle ting, vi går ind for.

Men det ændrer jo ikke ved, at der kan stilles betingelser, bl.a. at man opfylder de almindelige krav om at stå til rådighed.

Så jeg må afvise Enhedslistens forslag, for det vil berøre hele vores indsats for at få mennesker tilbage på arbejdsmarkedet. Det berøver os nogle af de virkemidler, som er helt nødvendige.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Ministeren kan ikke forstå, hvad Enhedslisten vil opnå med de her forslag. Det er nok, fordi vi har så grundlæggende forskelligt et menneskesyn i Venstre og i Enhedslisten.

I Enhedslisten ønsker vi, at mennesker skal behandles som mennesker. Uanset i hvilken situation de er i livet, har de krav på at blive behandlet med respekt og blive behandlet menneskeligt. Vi synes, at det, vi har set rundt omkring i landet, hvor kommunerne går ind og trækker i kontanthjælpen eller helt stopper kontanthjælpen, er fuldstændig umenneskeligt.

Selvfølgelig skal folk, hvis de går på arbejde, også komme til tiden, men så giv dem et arbejde med overenskomstmæssig løn, og så kan man trække i lønnen. Det er ikke det, vi snakker om; vi snakker om dem, der bliver sendt ud i fuld-

stændig tåbelige aktiveringsprojekter, som der ikke er noget indhold i. Det er jo det, vi har set rundt omkring. Det er det, vi ser i virkeligheden ude i kommunerne. Det, vi ser, er, at folk, der er meget syge og har svært ved at komme på arbejde, eller folk, der er hjemløse og derfor har svært ved at komme til tiden, får stoppet kontanthjælpen. Det er det, vi mener er helt umenneskeligt, og det vil vi have ændret på.

(Kort bemærkning).

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg er fuldstændig enig i, at der er menneskesynet til forskel. Der er det til forskel, at Enhedslisten bare vil betale nogle mennesker, og så kan de sejle deres egen sø på en god måde efter Enhedslistens opfattelse.

Vi andre, der ikke opgiver mennesker, vil gerne prøve at stille nogle krav, ligesom vi gør i øvrigt i samfundet, for at de kan blive hjulpet til at klare sig selv og tjene en indtægt.

Kl. 17.30

Jeg var i samråd i Socialudvalget for et par måneder siden vedrørende en ung mand i en kommune i Jylland. Han blev trukket i kontanthjælpen, fordi han ikke kunne stå op om morgenen, og det var hans store problem. Jeg tror faktisk, det er et rimelig fornuftigt og effektivt virkemiddel fra kommunens side, at når man har lidt svært ved at komme ud af fjerne om morgenen, sker der et fradrag i kontanthjælpen. Jeg kan ikke se nogen begrundelse for, at den unge mand skulle opleve, at det var fuldstændig konsekvensløst, at han fandt behag i at ligge og sove om morgenen.

Så jeg er enig med fru Barfod: Der er menneskesynet til forskel. Vi accepterer ikke et system, hvor vi bare giver folk nogle penge, og så kan de få lov til at sejle deres egen sø. Nej, vi vil gerne hjælpe mennesker, og det her er en af mulighederne.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Venstre hjælper ikke mennesker ved at fratage dem de penge, de skulle bruge til at betale husleje og købe mad for. De skubber dem bare endnu længere ud af systemet.

Unge, der har svært ved at stå op om morgenen, har klart behov for at blive hjulpet, og det er dét, man f.eks. gør i Københavns Kommune med det glimrende Projekt Spydspidsen. Man sørger for, at de kommer ud i arbejde hos en lille

håndværksmester, hvor der er nogle kolleger, der holder fast i dem. De kommer i arbejde, og de kan mærke den anerkendelse, der ligger i, at de får løn for deres arbejde, og at der er nogle, som påskønner det, de gør. Det er den allerbedste måde at lære dem at komme op om morgenen på, i stedet for at de oplever, at de bare bliver trukket i hjælpen og får det værre og værre.

Jeg har mødt mange mennesker, hvor alene det, at de fik orden på deres liv og fik penge nok til husleje og mad, gjorde, at de kunne klare sig selv og kunne komme i gang med uddannelse eller arbejde. Det værste, man kan gøre mod folk, er at tage deres penge, for så skubber man dem længere og længere ud, indtil de ligger helt nede på gaden; men så har man selvfølgelig også nogle mennesker, man kan dele almisser ud til. Jeg synes ikke, det er noget rart menneskesyn, denne regering har.

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Så går vi i gang med ordførerrækken, og det er hr. Flemming Oppfeldt.

Flemming Oppfeldt (V):

Enhedslisten lever på en anden planet, men har alligevel adgang til det danske Folketing, hvor partiet i dag foreslår, at udebliver man fra aktivering, skal man have den samme ydelse, som hvis man var i aktivering.

Hvis man f.eks. ikke kommer til sin sprogundervisning, fordi man ikke vil lære dansk, siger Enhedslisten, at det er helt o.k.; så skal man stadig have hele sin ydelse udbetalt. Og vil man hellere spille skomagerpot nede på værtshuset i stedet for at blive arbejdsprøvet, skal det offentlige bare udbetale ved kasse 1, siger Enhedslisten.

Venstre kan ikke tilstrækkelig stærkt tage afstand fra dette afskyelige beslutningsforslag, og jeg tror, jeg gør det på vegne af langt hovedparten af kontanthjælpsmodtagerne. Gennemføres dette forslag, er det et signal om, at man ikke ønsker at tage kontanthjælpsmodtagerne seriøst. De skal bare have en ydelse, siger Enhedslisten, og så kan de passe sig selv, sidde derhjemme og hugge i væggen, og det har ingen konsekvenser. Noget for noget er ikke noget, der eksisterer på Enhedslistens planet.

Venstre har en anden politik. For det første: Kommunerne skal trække i ydelsen, hvis man udebliver fra sin aktivering. Der skal være en konsekvens, for det er aftalt i programmet »Flere i arbejde«.

For det andet: Vi ønsker, at den offentlige aktiveringsindsats' kravside i så høj grad, som muligt ligner det, der sker på en almindelig arbejdsplads. Det er da en katastrofe for en arbejdsplads, hvis den, der skal åbne porten eller styresamlebåndet, bare bliver væk uden at give besked. Det har på normale virksomheder en konsekvens, det er da ikke bare noget, man siger; at det er man ligeglad med. Det offentlige skal også have den slags konsekvenser med i en professionel aktiveringsindsats.

For det tredje: Vi ønsker, at man bliver aktiveret med det mål, at man hurtigt får et job på en almindelig arbejdsplads til en løn, som skal overstige den offentlige forsørgelsesydelse.

Alt i alt: Selv med den bedste vilje kan jeg roligt sige, at Venstre vil stemme imod dette forslag fra Enhedslistens side, når vi kommer dertil.

Kl. 17.35

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg kan forstå, at Venstre synes, at hvis man har været så uheldig at komme på kontanthjælp, fordi man f.eks. er blevet syg eller arbejdsskadet og ikke har kunnet få anerkendt sin ansøgning om arbejdsskadeserstatning, ikke kan få førtidspension eller af andre grunde, er man jaget vildt, og så skal man ikke have rettigheder. Man skal ikke have ret til ferie, man skal ikke have ret til overenskomstløn, og man skal også kunne trækkes i selv den minimale overlevelsesydelse, som kontanthjælpen er.

Lad mig give et konkret eksempel fra den undersøgelse, der blev lavet i Ribe Amt, mere præcist Fanø Kommune. Vi har en kontanthjælpsmodtager, og kommunen har selv noteret i journalen for den pågældende, at han har haft lidt maveproblemer og taber sig en del. Han er gået til undersøgelser, men har endnu ikke fået noget resultat af undersøgelserne. Det fremgår desuden af journalen, at han har mistet sin lejlighed på grund af manglende huslejebetaling, og kommunen ved ikke, hvor han opholder sig. Han møder ikke op til sin aktivering, og derfor trækker man i hans kontanthjælp.

Synes Venstre virkelig, at det er rimeligt, vi behandler mennesker på den måde? Enhedslisten synes hellere, vi skulle behandle dem som mennesker og prøve at give dem et indhold i livet.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Jeg må tage afstand fra, at vi her i Folketinget fremlægger forskellige sygehistorier til genstand for vore drøftelser. Dem har jeg ikke nogen mulighed for at efterprøve her, og det ved Enhedslistens ordfører udmærket godt.

Man kan godt rundtomkring finde nogle eksempler på vrangbilleder af en beskæftigelsespolitik, men man kan også godt finde historiske billeder derude, hvor der eksisterer en kultur, hvor man er ligeglad med, om folk er beskæftigede. Det kender Venstre udmærket til, og det er, som om Enhedslisten bærer den kultur videre, også i den fremtidige beskæftigelsespolitik. Man skal fokusere på ydelserne, man skal fokusere på systemet, og man er totalt ligeglad med, om folk kan komme ud og få et rigtigt arbejde. Men noget for noget er jo et princip, der eksisterer overalt i vort samfund.

Så bliver det sagt, at vi prøver at gå efter kontanthjælpsmodtagerne som jaget vildt. Nej, vi stiller alle sammen krav til hinanden i vort samfund, og det gælder selvfølgelig også for dem, vi vil have i beskæftigelse.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Hvis hr. Flemming Oppfeldt vil indføre en ny praksis i Folketinget, hvor vi ikke må bruge konkrete eksempler fra den virkelighed, der findes uden for Folketingets mure, og som vi ønsker at ændre, bliver det nok indimellem lidt svært at lave lovgivningsarbejde. Det skulle jo gerne være sådan, at vi også tager hensyn til de mennesker, som lovgivningen rammer, det er i alle tilfælde det, Enhedslisten ønsker.

Vi er godt klar over, at der er stor forskel, for Venstre synes, det er helt i orden, at hvis man er i toppen af samfundet, kan man hæve sin løn uden at møde på arbejde og uden at lave noget, f.eks. hvis man sidder i Folketinget, hvorimod man, hvis man er kontanthjælpsmodtager, har man at møde op, uanset om man er syg, uanset om man har et sted at bo, eller hvordan ens forhold nu er, og hvis ikke man møder op, bliver man trukket i hjælpen.

Hvis man synes, det skal ligne en almindelig arbejdsplads, hvorfor så ikke lade folk komme på en almindelig arbejdsplads? Der er jo behov for mange flere i arbejde. Sæt dem i arbejde, så skal de selvfølgelig komme på arbejde, hvis de kan, og hvis de ikke kan arbejde, skal de ikke tvinges og ikke trækkes i deres kontanthjælp. Så

skal de tværtimod have ro til at blive raske, eller de skal have en pension, hvis de ikke har udsigt til at blive raske. Det andet, hvor man jager folk rundt, er ikke værdigt. Det er umenneskeligt.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Jeg tror, at dette forslag fra Enhedslisten ligesom alle de andre forslag er skrevet, før man kendte til det forlig, der hedder »Flere i arbejde«.

Sagen er jo, at vi bruger almindelige arbejdspladser fremover. Det er et af instrumenterne, at vi kan bruge almindelige arbejdspladser til at introducere folk til virksomhederne, så det er jo netop det, vi gør, og det er dét, vi står over for. Men Enhedslisten reagerer efter en eller anden fortidig politik, som jeg heldigvis ikke kender alle detaljer i, fordi det er den, vi er ved at kassere.

Så vil jeg sige, at hvis Enhedslisten ønsker at indføre det princip, at man ikke behøver at møde op om morgenen, når man er i aktivering, hvad bliver så det næste? Hvad med hensyn til en almindelig arbejdsplads? Kommer Enhedslisten snart med et lovforslag, der siger, at ude på en ganske almindelig arbejdsplads er det sådan set ligegyldigt, om man møder op, for man skal have fuld løn? Hvorfor ikke komme med det forslag?

Kl. 17.40

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Enhedslisten ønsker i høj grad, at folk skal have et almindeligt arbejde på en almindelig arbejdsplads, og på en almindelig arbejdsplads er der behov for, at man kommer om morgenen. Det har konsekvenser, hvis man ikke kommer om morgenen, det har store konsekvenser for kollegerne, det har den konsekvens, at man kan blive trukket i løn, og hvis det ofte sker, at man ikke kommer på arbejde, kan man risikere at blive fyret. Sådan er det.

Men det er jo ikke det, vi snakker om. Det, vi snakker om, er de mærkelige ordninger, folk bliver sendt ud i, hvor kommunen griber ind og trækker i kontanthjælpen. Det er det, vi vil have stoppet, når man er på kontanthjælp, men vi taler ikke om, når man er i arbejde og får løn. Vi vil faktisk gerne have, at folk kommer i arbejde og får løn, hvis de er i stand til at arbejde. Det er dét, vores idé går ud på, og det er dét, Venstre desværre gang på gang stemmer imod, når vi kommer med nogle konkrete forslag.

Den ordning, vi havde fået lavet med service-jobbene, afskaffede man, på trods af at der var begyndt at komme mange flere i job. Men det er forskellen mellem Venstre og Enhedslisten: Venstre siger en hel masse, men vil ikke være med, når det kommer til praksis. I Enhedslisten vil vi gerne være med, og så vil vi gerne have, at folk behandles menneskeligt.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Flemming Oppfeldt, og så går vi videre i ordførerrækken til hr. Bjarne Laustsen, er jeg næsten sikker på.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Når man prøver at få de ledige i beskæftigelse og man nogle steder gør en rigtig professionel indsats, kalder Enhedslisten det underlige ordninger.

Lad mig tage et eksempel på en efter Enhedslistens smag sikkert underlig ordning: sprogundervisning klokken 9 om morgenen. Der er en dyr lærer til stede, der er klasselokaler osv., men eleven eller eleverne møder ikke op. Det skal efter Enhedslistens forslag ikke have nogen konsekvens. Man kan blive derhjemme, og Enhedslisten siger: Lad være med at trække folk i ydelser. Jeg må sige, at der er en verden til forskel på Venstre og Enhedslisten.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Bjarne Laustsen som ordfører.

Bjarne Laustsen (S):

Det forslag, vi behandler her, kunne være inde under den hat, vi kalder ret og pligt.

Jeg vil sige, at det er Socialdemokratiets opfattelse, at de ledige kontanthjælpsmodtagere, der »ikke har andet problem end ledighed«, skal behandles på samme vis, som vi behandler andre, f.eks. de forsikrede ledige i a-kasse-systemet. Derudover vil jeg gerne føje til, at i Socialdemokratiet har vi det sådan, at det altid skal kunne svare sig at arbejde, og vi synes, det er bedre, at man har forsikret sig, end at man er i kontanthjælpssystemet.

Men med den aftale, vi har lavet, »Flere i arbejde«, har vi opnået nogle forbedringer. Vi har harmoniseret sanktionsreglerne for, hvornår der skal trækkes, fordi man ikke møder op eller udebliver eller forskellige andre ting. Det står vi ved, og derfor synes vi også, at det på en række

punkter er i orden, at der er de samme konsekvenser som på andre områder.

Med hensyn til den diskussion, der var mellem beskæftigelsesministeren og fru Line Barfod, kan jeg sige, at vi har et helt, helt andet menneskesyn end det, ministeren giver udtryk for, selv om vi har lavet en aftale. Der kan sagtens være nogle forhold, hvor folk skal i forskellige projekter, og det måske en eller to gange er nødvendigt at gå ud og hente de unge mennesker og få lært dem at stå op, hvis det er det, der er hovedproblemet. De bliver trætte af, at man kommer og henter dem, og så ender det med, at de kommer selv.

Men der skal selvfølgelig være konsekvenser. Hvis man udebliver og ikke har noget lovligt forfald, skal man simpelt hen kunne trækkes, det er vi helt enige i. Det skal man jo også, hvis det er sådan, at man udebliver fra samtaler i a-kasse-systemet osv., så et eller andet sted er der rimelighed og konsekvens i det. Men rent menneskeligt kan man selvfølgelig se med forskellige øjne på det.

Bent Bøgsted (DF):

Dansk Folkeparti kan ikke støtte forslaget. Det har altid været sådan, at hvis man ikke møder på arbejde, tjener man ingen penge. Det gælder, uanset hvilket job man har som lønmodtager, og det er meget rimeligt. Passer man ikke sit job, kan man heller ikke forvente at få løn.

En kontanthjælpsmodtager, der er i aktivering, har fået oplyst disse regler: Udebliver du fra aktivering, bliver du trukket i kontanthjælp. Derfor hjælper det heller ikke at belønne en kontanthjælpsmodtager for at udeblive fra aktivering, for gør vi det, bliver det endnu sværere at få dem i gang. Er der en gyldig grund til udeblivelsen, bliver der heller ikke trukket i kontanthjælpen, men der må trods alt kunne stilles krav til klienterne, for at de kan få udbetalt kontanthjælp. Det er kun ret og rimeligt.

Kl. 17.45

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Tidligere i dag, da vi diskuterede arbejdsskade-reform, viste hr. Bent Bøgsted stor forståelse for f.eks. nedslidte rengøringsarbejdere og social- og sundhedsarbejdere, som ikke kunne få erstatning, på trods af at de var kommet til skade på arbejdet ved at blive nedslidt.

En del af dem er jo på kontanthjælp og har ikke fået anerkendt deres skader og ikke fået

førtidspension. De bliver sendt ud i arbejdsprøvning, aktivering osv., og nogle af dem er så plagede af smerter, at de har svært ved at møde til tiden om morgenen, og nogle gange har de svært ved overhovedet at komme af sted. I nogle kommuner vælger man altså at trække disse mennesker i kontanthjælp, og mener Dansk Folkeparti virkelig, at det er rimeligt?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Nej, det er ikke rimeligt, hvis der er nogle, der er så nedslidt, at de ikke kan passe arbejdet. Det er vi fuldstændig enige om, og det er også noget, vi skal kigge på med den nye arbejdsskadoreform: Hvad kan der gøres?

Det burde være sådan, at kommunerne tager hensyn til, hvis der er nogle, der har en skavank, for så har de andre problemer end bare almindelig ledighed, og så er det jo ikke den aktiveringsform, som vi arbejder med i den nye arbejdsmarkedsreform, de skal ind under. Så er det et beskyttet job eller et eller andet, de skal ind i, og så er det helt andre forhold, de arbejder under.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det glæder mig at høre, at vi kan blive enige så langt.

Hvad så med et andet af de konkrete eksempler ude fra virkeligheden: En, der er blevet hjemløs, ikke har noget sted at bo, sover rundt omkring hos forskellige venner og bekendte og derfor især i den lille landkommune, som han bor i, har svært ved at nå frem til aktiveringsstedet til tiden hver dag og nogle gange simpelt hen ikke kan komme derhen, for det er altså hårdt ikke at have noget sted at bo og skulle sove på forskellige sofaer. Mener Dansk Folkeparti også, det er rimeligt, at han så mister sin kontanthjælp?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Nu ved jeg ikke, hvad det er for nogle små kommuner, fru Line Barfod taler om, men ude i de små kommuner har vi masser af boliger, masser af ledige lejligheder de kan få, meget billige lejligheder endda. Så det skulle ikke være noget problem for en hjemløs at finde en bolig.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det er muligt, hr. Bent Bøgsted ikke er klar over, at det koster penge at have en bolig. Man skal betale indskud, man skal betale husleje hver måned, osv., og det er altså svært, hvis man kun har en kontanthjælp. Den er ikke særlig høj, og derfor er der altså nogle gange folk, der bliver hjemløse og ikke har nemt ved at finde et nyt sted at bo. Det er i den situation, de oveni bliver straffet af kommunen ved at miste kontanthjælpen, og så kommer de jo helt ud af det hele.

Et tredje eksempel er de unge, der har svært ved at komme op om morgenen og i det hele taget har svært ved at få tingene gjort. Ville det ikke være bedre, som man har gjort i Københavns Kommune, at skaffe dem ud hos en lille mester og komme ind i et projekt, hvor de får en løn, føler sig værdsat og kan se, at der er mulighed for dem for at få en lærlingeuddannelse og komme videre i livet, i stedet for at sende dem ud i noget aktivering og trække dem i kontanthjælp, når de ikke kommer op om morgenen osv., med den store risiko for, at de så fortsætter på en kriminel løbebane?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg så godt den udsendelse med en ung maler, der var i arbejde i et malerfirma; den så jeg godt. Men det er et helt andet projekt end almindelig aktivering, han er ude i. Det er et godt tiltag, og det skulle vi have noget mere af, det kan jeg kun støtte. Men det er et helt andet projekt end almindelig aktivering.

Lars Barfoed (KF):

Jeg synes, denne sag er meget enkel, og jeg vil sammenfatte den i få ord: Man modtager en ydelse fra det offentlige, man bliver sat i gang med noget aktivering med henblik på, at man på sigt får et ordinært arbejde. Så stilles der selvfølgelig nogle betingelser, nemlig at man ikke kan få ydelsen, uden at man deltager aktivt i de tilbud, man får. Bliver man væk, kan man ikke få kontanthjælpen, så enkelt er det. Kontanthjælpen reduceres forholdsmæssigt i forhold til udeblivelsen.

Kl. 17.50

Dertil kommer selvfølgelig, at i de situationer, hvor man har en gyldig grund til at blive væk – hvis man er syg, eller der måske er andre gyldige grunde – trækkes man naturligvis ikke. Det er kun, når det er uden gyldig grund, man bliver

væk, man bliver trukket forholdsmæssigt i sin kontanthjælp, og det er da kun ret og rimeligt. Så enkelt synes jeg det kan siges.

Jeg skal hilse fra Kristeligt Folkepartis ordfører, som ikke kan være til stede, og meddele, at Kristeligt Folkeparti afviser forslaget, og det gør Det Konservative Folkeparti også.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Hr. Lars Barfoed mener, det kun er ret og rimeligt, at man trækker folk, og mener i øvrigt, at det kun sker, hvis der er en gyldig grund til det. Nu har vi jo fået ganske mange eksempler ude fra kommunerne på, at det også sker uden gyldig grund, men jeg kan forstå, at det ikke anfægter De Konservative, at det, der foregår ude i kommunerne, faktisk ofte er, at man trækker folk uden gyldig grund.

Så vil jeg spørge: Mange af de mennesker, der er på kontanthjælp og bliver sendt i den ene aktivering efter den anden, har jo en del problemer. Ville det ikke være bedre at give dem nogle muligheder for at komme videre i livet og få det overskud, der skal til for at komme i gang med noget uddannelse, jobtræning, lærlingeuddannelse eller andet, i stedet for at skyde dem endnu længere ud og risikere, at de havner helt dernede, hvor de hverken har nogen indtægt eller nogen bolig, for hvis man ikke får kontanthjælp, er det altså svært at få råd til at betale huslejen? Så bliver de til meget større sociale problemer, både med den menneskelige lidelse, det medfører for dem selv, og de udgifter, det medfører for samfundet. Kan det slet ikke få De Konservative til at overveje, om man måske skulle sætte ind over for folk i stedet for at trække dem i deres ydelse?

(Kort bemærkning).

Lars Barfoed (KF):

Hvis folk virkelig har det så skidt, at de umuligt kan møde op om morgenen til en aktiveringsordning, er de formentlig syge eller i en situation, hvor det er et helt andet forløb, vi taler om – det er måske førtidspension, eller hvad ved jeg – men så vil de sanktioner jo ikke være aktuelle.

Jeg kan ikke afgøre her, om der er kommuner, der uretfærdigt trækker folk i ydelsen, altså at man forestiller sig, at de udebliver uden at have en gyldig grund til det. Men hvis det er sådan, synes jeg da, at vi må se på de eksempler og vurdere dem, og det kan vi muligvis få belyst under udvalgsbehandlingen. Men det ændrer ikke

ved, at hvis man udebliver uden gyldig grund, skal man efter min opfattelse også trækkes, og jeg vil gerne spørge tilbage til fru Line Barfod: I situationer, hvor der simpelt hen er tale om, at man ikke gider møde op, er det så ikke rimeligt, at man bliver trukket i sin kontanthjælp?

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det glæder mig meget, hvis De Konservative under udvalgsarbejdet vil være med til at se på de mange urimeligheder og uretfærdigheder, der foregår i kommunerne på dette område.

Så vil jeg sige, at jeg har mødt mange, mange mennesker på kontanthjælp i de år, jeg har arbejdet som advokat, og jeg har stort set ikke mødt én eneste, der ikke gerne ville være en del af et fællesskab; som ikke gerne ville komme i gang med arbejde eller uddannelse, hvis de var i stand til det eller kunne få det tilbudt. Der var nogle, der havde nogle problemer, som skulle løses først, f.eks. at de ikke havde noget sted at bo eller havde en kæmpegæld eller var midt i en skilsmisse eller andet. Der var også alle dem, der var syge, både psykisk syge og fysisk syge, og som havde behov for at blive noget mere raske, end de var.

Jeg synes, de mennesker har behov for hjælp, og skulle der så være to mennesker i dette land, der udnytter ordningen, men vi til gengæld fik hjulpet en masse andre mennesker i gang med arbejde og uddannelse, i stedet for at de ryger længere ned, ville jeg synes, at det var den pris værd.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Anders Samuelson som ordfører.

Anders Samuelson (RV):

I Det Radikale Venstre er vi af den opfattelse, at hvis man udebliver uden gyldig grund, skal man selvfølgelig kunne trækkes i sin kontanthjælp, og hvis man udebliver med gyldig grund, skal man ikke. Det er sådan set det enkle princip.

Hvis det er sådan, at der er eksempler på kommuner, som trækker, på trods af at man har gyldig grund, agerer de jo sådan set allerede imod lovgivningen. De agerer altså ulovligt, og så er det jo et spørgsmål om at anke en sådan afgørelse eller få den omstødt.

Kl. 17.55

Problemet er grundlæggende: Hvad skal man gøre med et forslag, som forsøger at gøre noget,

som i forvejen er ulovligt, ulovligt? Det er lidt vanskeligt set fra vores synsvinkel. Vi bakker egentlig op om den lovgivning, som findes på nuværende tidspunkt, men vi vil samtidig opfordre kommunerne til det at sikre, at de folk, vi har med at gøre, kommer ind i de ordninger, som er bedst for dem. Hvis den bedste og hurtigste vej til at blive selvforsørgende er gennem et uddannelsesforløb, så få folk ind i et uddannelsesforløb, og hvis det er gennem en aktiveringsordning, jobtræning eller noget andet, så lad dem komme ind i det. Lad dem vælge, lad dem komme ind på de områder, hvor de får mest muligt ud af det.

Det er i øvrigt også derfor, vi i arbejdsmarkedsreformen har sikret, at de ledige fremover får en ret til at vælge aktør, i modsætning til hvad tilfældet har været tidligere. Hvis der er aktører, som er effektive med hensyn til at skaffe folk i beskæftigelse, får den ledige nu på stærk opfordring fra Det Radikale Venstres side en mulighed for at vælge aktør. Det synes vi faktisk er et godt fremskridt, som kan trække i retning af noget af det, som jeg forstår, at Enhedslisten efterlyser.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Ordføreren for forslagsstillerne, fru Line Barfod.

Line Barfod (EL):

Jeg skal takke for debatten, og det glæder mig, at flere ordførere er indstillet på, at vi under udvalgsarbejdet kan se på de uretfærdigheder, der foregår rundtomkring i kommunerne.

Jeg kan forstå, at alle er enige om, at det ikke er meningen, at folk, der er syge eller ikke har noget sted at bo, skal straffes ekstra oveni, og det må vi jo kigge nærmere på. Vi havde jo gerne set, at man fulgte os hele vejen, men det kan vi ikke få opbakning til.

Hr. Anders Samuelsen sagde, at man kunne bare anke og få omstødt afgørelsen. Nu er det altså sådan, at det er de færreste af de mennesker, der er på kontanthjælp, som overhovedet har overskud til det. Især hvis de i forvejen er syge eller hjemløse, er det altså svært at have overskud til at anke en afgørelse eller overhovedet at vide, hvordan man gør.

Der var engang, hvor det at være arbejdsløs betød, at man manglede et arbejde. Som arbejdsløs skulle man stå til rådighed for et arbejde, man var i stand til at bestride, uanset om man var på kontanthjælp eller på dagpenge. Men gennem de sidste 10 år er den opfattelse skredet,

så man som arbejdsløs i dag skal stå til rådighed for meget andet end arbejde. Blandt almindelige danskere kaldes det for tvangsaktivering, og det er faktisk kommet så vidt, at man ofte kan høre ansvarlige politikere – også her i Folketinget – forveksle aktivering, hvor den aktiverede ikke er ordinært ansat og ikke får overenskomstmæssig løn, med arbejde. Folk i jobtræning eller anden aktivering bliver heller ikke talt med i arbejdsløshedsstatistikken.

I Enhedslisten har vi den opfattelse, at man som arbejdsløs skal stå til rådighed for ordinært arbejde; får man tilbudt et arbejde, skal man tage imod det. Men uddannelse og jobtræning skal betragtes som et tilbud til de arbejdsløse, eller sagt med andre ord: En arbejdsløs skal have pligt til at tage imod et arbejde, vedkommende kan bestride, og vedkommende skal have ret til tilbud om opkvalificering af forskellig art.

I dag er det sådan, at kommunerne har vidtgående beføjelser til at trække i kontanthjælpsmodtagernes kontanthjælp, f.eks. ved udeblivelse fra aktivering, og beføjelserne blev endda udvidet med de sanktionsbestemmelser, der fulgte af forliget om »Flere i arbejde«. Der er faktisk opbygget et system, hvor den enkelte kontanthjælpsmodtager på det nærmeste står som retsløs. Ved udeblivelse fra f.eks. en samtale i arbejdsformidlingen eller et aktiveringssted er kontanthjælpsmodtageren skyldig, indtil andet er bevist, og mange gange får den enkelte ikke engang mulighed for at forklare sin uskyld.

Den undersøgelse, som det sociale nævni i Ribe Amt har gennemført vedrørende kommunernes praksis, når de fratager hjælpen til kontanthjælpsmodtagere, taler sit tydelige sprog. På baggrund af 50 sager i ni kommuner konkluderer undersøgelsen, at kommunerne i 44 ud af de 50 sager har afbrudt hjælpen, uden at de havde ret til det. Det står i skærende kontrast til de gentagne påstande om, at det er kontanthjælpsmodtagerne, der siger nej til arbejde uden at få trukket i hjælpen. For det første er der ikke engang tale om arbejde, men om aktivering, og for det andet viser det sig, at kommunerne faktisk administrerer loven strammere, end politiet tillader. I debatten har vi været inde på nogle af de konkrete eksempler på, hvad det egentlig er, folk bliver udsat for, og det, der foregår, er simpelt hen uanstændigt.

Vi ønsker fra Enhedslistens side, at man skal vise respekt for alle mennesker, uanset hvilken situation de er i, uanset hvilken ydelse de modtager, og uanset hvor mange penge de har. Vi

havde håbet at få større opbakning, men i hvert fald er det glædeligt, at der er flere partier, der har sagt, at de vil være med til at se på kontanthjælpsmodtagernes retssikkerhed over for kommunernes uretfærdige og urimelige praksis.

Tak for debatten.

Kl. 18.00

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 40:

Forslag til folketingsbeslutning om ret til lønindkomst uden fradrag i ægtefælles kontanthjælp.

Af Søren Søndergaard (EL) og Line Barfod (EL).
(Fremsat 19/11 2002).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Beslutningsforslaget går ud på, at Folketinget pålægger regeringen at fremsætte lovforslag, der giver en ægtefælle mulighed for en lønindkomst, uden at denne indkomst medfører modregning i den anden ægtefælles kontanthjælp. Regeringen forstår forslaget sådan, at det går ud på ophævelse af den gensidige forsørgelsespligt.

Det er rigtig, som det fremgår af bemærkningerne til beslutningsforslaget, at regeringen i sit debatoplæg »Flere i arbejde« har gjort rede for, at reglerne for modregning af arbejdsindkomst i ægtefælles kontanthjælp medfører nogle samspilsproblemer.

Der er imidlertid også gode grunde til, at regeringen ikke har søgt at løse problemerne ved at ophæve ægtefælleafhængigheden og dermed gode grunde til at regeringen ikke kan støtte forslaget.

Inden jeg går nærmere ind i argumentationen, vil jeg opholde mig ved forslagsstillernes bemærkninger til forslaget.

Forslagsstillerne henholder sig til betragtningerne i regeringens debatoplæg, nemlig at en ophævelse af den gensidige forsørgelsespligt vil gøre det muligt for en gruppe af kontanthjælpsmodtagere at komme i arbejde uden at blive straffet økonomisk.

Jeg er meget glad for, at forslagsstillerne anerkender, at der med en vis sandsynlighed findes kontanthjælpsmodtagere, der i dag ikke er i arbejde, fordi det ikke kan betale sig for dem, også selv om de har pligt til at tage det. At arbejdet godt kan være der, men at de høje ydelser gør, at folk på forskellig vis undgår at komme i betragtning til det.

Regeringen har i forbindelse med forliget om »Flere i arbejde« foreslået den løsning at indføre et loft over ydelser til kontanthjælpsmodtagere. Det vil fremme incitamentet til beskæftigelse mærkbart, også for gifte kontanthjælpsmodtagere.

Der er ingen tvivl om, at individualisering af kontanthjælpen vil have en meget positiv indvirkning på familiens økonomi, hvis den ene får arbejde og opnår en løn over et vist niveau. Beslutningsforslaget vil dog især være til gavn for højtlønnede familier, idet disse kan opnå højere indtægter, uden at der sker fradrag i kontanthjælpen.

Desuden kan afskaffelsen af den gensidige offentligtretlige forsørgelsespligt forventes at medføre meget betydelige merudgifter. De fremkommer ved, at personer, der i dag forsørges af deres ægtefæller, vil blive selvstændigt berettigede. Derved vil et højere antal personer komme på kontanthjælp end efter de nugældende regler.

På kort sigt kan 3.000-5.000 personer blive omfattet af forslaget, svarende til en merudgift på 0,5 mia. kr. På længere sigt kan yderligere 30.000 personer kunne blive berettiget til kontanthjælp, svarende til yderligere merudgifter i størrelsesordenen 3 mia. kr. Samlet skønnes forslagets udgiftsvirkninger dermed til 3,5 mia. kr. på længere sigt.

Det er regeringens opfattelse, at den løsning af samspilsproblemet, som forslagsstillerne foreslår, ikke vil betyde højere skatteindtægter. Det